

Talousarvion 2026 valmisteluperiaatteet
6168/02.00.00/2025

Tulevaisuuslautakunta 20.11.2025 § 72

Lisätiedot	Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen puh. 013 330 4500
Päätösehdotus	Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka: Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedoksi Aluehallituksen hyväksymät talousarvion 2026 valmisteluperiaatteet.
Päätös	Merkittiin tiedoksi.
Selostus	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hallintosäännön §12, kohdan 7 mukaan Tulevaisuuslautakunta seuraa taloudellista kehitystä pitkällä aikavälillä, esim. rahoituksen kehitystä ja investointitarpeita. Aluehallitus päätti kokouksessaan 27.8.2025 (§ 203) talousarvion 2026 valmisteluperiaatteista, joiden pohjalta ensi vuoden talousarvion valmistelua on toteutettu. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue kävi kesä-lokakuussa 2025 lisärahoitusneuvotteluja ministeriön kanssa. Valtioneuvosto antoi virallisen päätöksensä lisärahoitusneuvotteluista 30.10.2025. Lisärahoitusta koskevaan päätökseen voidaan rahoituslain 11 §:n 2 momentin mukaan ottaa palvelujen vaikuttavuutta, laatua, määrää tai järjestämisen tehokkuutta koskevia ehtoja. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle kohdennettavissa ehdoissa on velvoittavasti osoitettu, että lakisääteisyyden osalta esiintyvien puutteiden korjaamiseen on tehtävä jatkossa lisäpanostuksia lakisääteisen tason toteutumisen puutteita korjaten. Lisäksi valmisteluryhmän laatimassa muistiossa todetaan, että perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön ja sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä koskevan oikeuskäytännön mukaan on selvää, ettei alue voi budjettirajoitteella poiketa lakisääteisten palvelujen järjestämisestä. Oikeuskansleri on keväällä 2025 ratkaisussaan korostanut, ettei yksittäinen viranhaltija tai hyvinvointialueen toimitus voi budjettirajoitteeseen vedoten jättää toteuttamatta hyvinvointialueen järjestettäväksi säädettyä palvelua, jollei kyseinen säännös nimenomaisesti anna tilaa budjettirajoitteeseen perustuvalle harkinnalle. Tämä tarkoittaa, että vuoden valmisteltavassa talousarviossa ja -suunnitelmassa on osoitettava määrärahat ja suunnitelma palvelutuotannon saattamiseksi lakisääteiselle tasolle. Tällä muutoksella ei ole vaikutusta vuoden 2025 taloustilanteeseen ja vuoden 2026 talousarvion sekä vuosien 2027–2029 taloussuunnitelman

sopeuttamistarpeeseen ja sitä kautta ei myöskään ole vaikututusta syksyllä 2025 pidettyjen yhteistoimintaneuvottelujen neuvottelutulokseen.

Aluehallitus hyväksyi 28.10.2025 §271 talousarvion 2026 valmisteluperiaatteet seuraavasti:

- Tuottavuusohjelmaa toteutetaan taloussuunnittelukauden ajan.
- Talousarvion ja taloussuunnitelmavuosien oltava kokonaisuutena ylijäämäinen.
- Talouden oltava tasapainossa vuoden 2028 loppuun mennessä.
- Taloussuunnitelmavuodet valmistellaan valtionrahoituksen osalta VM:n painelaskelmien mukaisiksi.
- Vuoden 2026 talousarvio valmistellaan 17 M€ ylijäämäiseksi.
- Palvelutuotannon saattamiseksi lakisääteiselle tasolle tehdään vuosille 2026 ja 2027 ministeriöiden arvioiden mukaiset lisäpanostukset.
- Konserni/osakkuusyritysten talousarviomuutoksien vaikutukset hyvinvointialueelle saavat olla enintään hyvinvointialueen ilman lisäpanostuksia olevien toimintakulujen kasvun suuruisia

* Lisäksi toiminnan merkittävät muutokset on mahdollista huomioida talousarviovalmistelussa.